

รายงานการสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประจำปี 2550

นางสาวสุขจิริง ว่องเดชากุล นักโภชนาการชำนาญการพิเศษ

ความสำคัญ

เด็กปฐมวัยที่มีการเจริญเติบโตปกติ พัฒนาการสมบูรณ์ทุกด้านตามวัย คือ ภารกิจสำคัญของกรมอนามัยที่จะต้องพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ และบริการส่งเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชน ตลอดจนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ สนับสนุนส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กสามารถ อบรมเลี้ยงดู และสร้างเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ จน แรกเกิด ถึงอายุ 5 ปี บทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กช่วงอายุดังกล่าว คือ พ่อแม่ ตลอดจนบุคคลอื่นในครอบครัว หากเด็กได้รับความรัก ความอบอุ่น การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมถูกต้อง ส่งเสริมพัฒนาการและประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัยของ เด็กจะมีภาวะสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาการสมวัยทุกด้าน พร้อมทั้งเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลง เด็กแรกเกิด ถึง 5 ปี มีความเสี่ยงสูงในการขาดการดูแลเอาใจใส่ พ่อแม่นำเด็กไปฝากให้ญาติพี่น้อง หรือ ศูนย์เด็กเล็ก ดูแลตั้งแต่เด็กยังอายุน้อย ซึ่งควรจะเป็นช่วงเวลาที่เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่ ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม ได้กินนมแม่ ซึ่งเป็นอาหารที่ดีที่สุด ดังนั้น เด็กจึงได้รับผลกระทบมาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน

กรมอนามัย มีการสำรวจพัฒนาการครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2542 และครั้งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ.2547 โดยใช้เครื่องมือทดสอบที่ได้รับการยอมรับ ชื่อ แบบทดสอบพัฒนาการเด็กปฐมวัย DENVER II การสำรวจครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาสถานการณ์พัฒนาการ การเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย
2. ศึกษาปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย
3. ศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาแบบการศึกษาภาคตัดขวาง (Cross Sectional Survey) และนำเสนอเป็นข้อมูลแทนระดับประเทศ ยกเว้นกรุงเทพมหานครที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ทำให้ไม่สามารถทำการศึกษาได้ในครั้งนี้ การสุ่มตัวอย่างกลุ่มประชากรโดยวิธี Stratified Four Stage Sampling กรอบตัวอย่างและการเลือกตัวอย่างดำเนินงานโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การเลือกตัวอย่าง

โดยวิธี Proportional to size กลุ่มประชากรตัวอย่างในการดำเนินการครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเด็กปฐมวัย ซึ่งทำการศึกษาเด็กในกลุ่มอายุ 1-3 ปี และอายุ 4-5 ปี จำนวน 1,54 ราย

2.แม่ พ่อ หรือผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน
พื้นที่ดำเนินการ

ภาคกลาง -ฉะเชิงเทรา สุพรรณบุรี

ภาคเหนือ -เชียงราย อุทัยธานี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ -อุบลราชธานี ชัยภูมิ

ภาคใต้ - นครศรีธรรมราช พังงา

ตารางแสดงจำนวนเด็กกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุ เขตการปกครอง และจังหวัด

ภาค/จังหวัด	รวม			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
กลาง									
1. ฉะเชิงเทรา	120	69	51	53	34	19	67	35	32
2. สุพรรณบุรี	151	88	63	63	38	25	88	50	38
เหนือ									
1. เชียงราย	240	183	57	112	25	87	128	32	96
2. อุทัยธานี	73	34	39	33	14	19	40	20	20
ตะวันออกเฉียงเหนือ									
1. อุบลราชธานี	359	160	199	198	87	111	161	73	88
2. ชัยภูมิ	232	107	125	103	48	55	129	59	70
ใต้									
1. นครศรีธรรมราช	296	144	152	85	23	62	211	121	90
2. พังงา	87	52	25	33	21	12	44	31	13
รวม	1548	837	711	680	290	390	868	421	447

เครื่องมือ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย DENVER DEVELOPMENT SCREENING TEST II (ภาษาไทย) ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาการเด็กและครอบครัว เป็นวิธีตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็กทั่วไปที่ไม่มีการผิดปกติสำหรับเด็กแรกเกิด ถึง 6 ปี โดยตรวจสอบพฤติกรรมต่างๆ อย่างมีระบบตามอายุเด็ก แปลผลจาก

การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ตรวจได้กับพฤติกรรมของเด็กปกติ สามารถแยกที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาด้านพัฒนาการ เพื่อตรวจวินิจฉัยต่อไป แต่ไม่ใช่เครื่องบ่งชี้ที่คาดการณ์ความสามารถในอนาคต มีความเที่ยงตรงแม่นยำ น่าเชื่อถือ เกณฑ์ในการแปลผลแบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

1.1 การแปลผลรายข้อ

1.2 การแปลผลโดยรวม

1.1 การแปลผลรายข้อ โดยแปลผลพฤติกรรม 4 ด้าน คือ

1.1.1 การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross motor behavior) หมายถึง การทรงตัวและการเคลื่อนไหวร่างกายเช่น การนั่ง การเดิน การกระโดด และการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ทั้งหมด

1.1.2 การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและการปรับตัว (Fine motor and adaptive behavior) หมายถึง การทำงานประสานกันระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา การจัดการกับของชิ้นเล็กๆและการแก้ไขปัญหา

1.1.3 การใช้ภาษา (Language behavior) หมายถึง การได้ยิน ความเข้าใจ และการใช้ภาษา

1.1.4 พฤติกรรมด้านสังคมและการช่วยตนเอง (Personal behavior) หมายถึง การมีสัมพันธภาพและใช้ชีวิต ร่วมกับบุคคลอื่นๆ กับการดูแลตนเองในกิจวัตรประจำวัน

การแปลผลรายข้อมี 4 ระดับ คือ เร็วกว่าวัย (Advance item) ปกติ (Normal item) ควรระวัง (Caution item) และล่าช้า (Delay item)

1.2. การแปลผลโดยรวม เป็นการแปลผลรวมของพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ปกติ (Normal) และสงสัยว่าล่าช้า (Suspect)

ปกติ คือ ไม่มีข้อทดสอบที่ล่าช้า และมีข้อควรระวังไม่มากกว่า 1 ข้อ ในกรณีที่ควรระวังต้องทดสอบใหม่อีกครั้ง และแปลผล

สงสัยว่าล่าช้า คือ มีข้อควรระวัง 2 ข้อ ขึ้นไป และ หรือ มีข้อทดสอบที่ล่าช้า 1 ข้อ ขึ้นไป

อุปกรณ์ใช้ในการทดสอบ ประกอบด้วย ไหมพรมลูกกลมสีแดง ลูกเกด กรังกรัง ลูกบาศก์ไม้ทาสีเหลืองแดง น้ำเงิน น้ำเงิน (ไม่มีสารพิษ) ขนาด 1 นิ้ว X 1 นิ้ว จำนวน 10 ก้อน ขวดใบเล็กปากแคบ กระดิ่งเล็ก ลูกเทนนิส ดินสอ ตุ๊กตาพลาสติก และช้อน ถ้วยพลาสติกมีหูจับ กระดาษเปล่า และแบบบันทึกการทดสอบ

2. สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก

3. เครื่องมือประเมินการเจริญเติบโต ประกอบด้วย เครื่องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง

4. แบบสัมภาษณ์พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดู ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก บิดามารดา ผู้เลี้ยงดูเด็ก

ส่วนที่ 2 สุขภาพเด็ก

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการ

ส่วนที่ 4 พัฒนาการ การเจริญเติบโต

วิธีการศึกษา

1. ประสานงานสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อการสุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่เก็บข้อมูล
2. จัดทำแบบเก็บข้อมูลทั้งแบบสอบถามและแบบทดสอบพัฒนาการเด็กปฐมวัย
3. ประชุมชี้แจงและอบรมวิธีการเก็บข้อมูลแก่นักวิชาการจากศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และพยาบาลของโรงพยาบาลในจังหวัดที่เคอร์รับการอบรมแบบทดสอบพัฒนาการ DENVER II
4. จัดทำแผนปฏิบัติการเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างส่วนกลาง ศูนย์อนามัย และนักวิชาการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
5. ศูนย์อนามัย และทีมงานเก็บข้อมูลของจังหวัดตัวอย่างดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนปฏิบัติการ
6. ศูนย์อนามัยส่งแบบเก็บข้อมูลกลับให้สำนักส่งเสริมสุขภาพเพื่อแปรผล และบันทึกข้อมูล
7. วิเคราะห์ประมวลผล และเขียนรายงาน
6. นำเสนอต่อผู้บริหารกรมอนามัย

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก บิดามารดา และผู้เลี้ยงดูเด็ก

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นบุตรลำดับที่ 1 ร้อยละ 48.6 รองลงมาเป็นบุตรลำดับที่ 2 (ตารางที่ 1) น้ำหนักแรกเกิด ส่วนใหญ่ ระหว่าง 2500-3000 กรัม คือ ร้อยละ 38.6 รองลงมา 3001-3500 กรัม ร้อยละ 38.5 (ตารางที่ 2)

สำหรับสถานที่คลอดส่วนใหญ่เด็กกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงพยาบาล ร้อยละ 98 มีเพียงส่วนน้อยคลอดที่สถานีนอนามัย และบ้าน ซึ่งจะพบเฉพาะนอกเขตเทศบาล (ตารางที่ 3) สำหรับการคลอดตามกำหนดคลอด พบว่า ร้อยละ 94 ของเด็กที่คลอดตามกำหนด เพียงร้อยละ 6 คลอดก่อนกำหนด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 1 ร้อยละ ของเด็กปฐมวัย ของ แต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามลำดับที่ของเด็กกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่บุตร	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
ลำดับที่บุตร									
บุตรคนที่ 1	48.6	51.3	48.2	49.5	51.7	49.1	47.4	50.7	46.9
บุตรคนที่ 2	35.6	33.0	36.0	34.7	33.3	34.9	36.9	32.6	37.6
บุตรคนที่ 3	11.3	12.1	11.1	11.4	11.5	11.4	11.1	12.9	10.8
บุตรคนที่ 4	3.4	2.4	3.6	3.2	2.4	3.4	3.6	2.4	3.8
ตั้งแต่บุตรคนที่ 5 ขึ้นไป	1.1	1.2	1.1	1.3	1.0	1.3	1.0	1.4	0.9
	Min-Max =1-7			Min-Max =1-6			Min-Max =1-7		

ตารางที่ 2 ร้อยละของเด็กปฐมวัย ของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามน้ำหนักแรกเกิด

น้ำหนักแรกเกิด	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
น้ำหนักแรกเกิด น้อยกว่า 2,500 กรัม	11.0	9.5	11.3	10.7	9.4	11.0	11.4	9.6	11.8
2,500 – 3,000 กรัม	38.6	37.3	38.9	38.6	35.4	39.2	38.7	39.8	38.5
3,001 – 3,500 กรัม	38.5	38.8	38.4	39.0	39.6	38.9	37.8	37.8	37.8
มากกว่า 3,500 กรัม	11.9	14.4	11.4	11.7	15.6	11.0	12.1	12.8	12.0
	Min-Max= 700-4600			Min-Max= 900-4600			Min-Max= 700-4550		

ตารางที่ 3 ร้อยละของเด็กปฐมวัย ของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามสถานที่เกิดของเด็ก

สถานที่เกิดของเด็ก	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
โรงพยาบาลศูนย์/ โรงพยาบาลทั่วไป	45.26	61.53	42.40	47.39	59.79	45.24	42.34	63.86	38.51
โรงพยาบาลชุมชน	49.54	32.80	52.47	46.70	34.27	48.85	53.41	30.84	57.43
โรงพยาบาลเอกชน/ คลินิกเอกชน	4.21	5.67	3.96	4.61	5.94	4.38	3.67	5.30	3.38
สถานีนามัย/PCU	0.41	0.00	0.48	0.44	0.00	0.51	0.38	0.00	0.45
คลอดที่บ้านโดยหมอ	0.33	0.00	0.39	0.43	0.00	0.51	0.20	0.00	0.23
ตำแยที่รับการอบรม									
คลอดที่บ้านโดยญาติ (ไม่เคยผ่านการอบรม)	0.25	0.00	0.30	0.43	0.00	0.51	0.00	0.00	0.00

ตารางที่ 4 ร้อยละของเด็กปฐมวัยของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามการคลอดบุตรของมารดา

การคลอด	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
คลอดครบกำหนด	94.0	94.9	93.8	93.9	94.3	93.8	94.1	95.6	93.9
คลอดก่อนกำหนด	6.0	5.2	6.2	6.2	5.7	6.2	5.9	4.4	6.1
น้อยกว่า 1.0 สัปดาห์	0.3	0.2	0.3	0.2	0.0	0.3	0.5	0.5	0.5
1.0 – 2.0 สัปดาห์	1.4	0.9	1.5	1.9	1.1	2.1	0.7	0.7	0.7
2.1 – 4.0 สัปดาห์	1.3	1.0	1.4	1.1	1.4	1.0	1.6	0.5	1.8
4.1 – 6.0 สัปดาห์	1.3	0.1	1.5	0.9	0.0	1.0	1.8	0.3	2.1
มากกว่า 6.0 สัปดาห์	0.9	1.8	0.8	1.2	1.8	1.0	0.6	1.7	0.5
ขึ้นไป									
ไม่ระบุจำนวนวันคลอด ก่อนกำหนด	0.8	1.1	0.7	0.9	1.4	0.8	0.7	0.7	0.7

บิดามารดา

มารดาส่วนใหญ่ช่วงอายุ 26-30 ปี ร้อยละ 30.3 อายุของบิดากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 31-35 ปี ร้อยละ 28.5 (ตารางที่ 5,6)

การศึกษา มารดาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 43.5 ขณะที่บิดาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 44.5 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 5 ร้อยละของเด็กปฐมวัยของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามอายุมารดา

อายุมารดา	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
ไม่เกิน 20 ปี	5.2	7.1	4.9	7.1	10.7	6.5	2.5	2.2	2.6
21 – 25 ปี	20.1	21.2	19.9	22.1	24.6	21.7	17.3	16.7	17.4
26 – 30 ปี	30.3	27.6	30.7	31.5	26.7	32.4	28.5	28.8	28.5
31 – 35 ปี	24.5	23.8	24.7	23.2	23.2	23.2	26.3	24.7	26.6
35 – 40 ปี	14.9	14.5	14.9	13.1	11.8	13.3	17.3	18.2	17.1
เกิน 40 ปีขึ้นไป	5.1	5.8	5.0	2.9	3.1	2.9	8.1	9.4	7.9
	Min-Max= 15-48			Min-Max=15-45			Min-Max= 15-48		

ตารางที่ 6 ร้อยละของเด็กปฐมวัยของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามอายุบิดา

อายุบิดา	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
ไม่เกิน 20 ปี	1.0	2.3	0.8	1.4	3.5	1.1	0.5	0.7	0.5
21 – 25 ปี	11.6	13.4	11.3	13.2	17.7	12.4	9.5	7.7	9.9
26 – 30 ปี	25.4	23.2	25.8	28.4	26.2	28.8	21.4	19.3	21.8
31 – 35 ปี	28.5	30.9	28.1	29.2	30.0	29.0	27.6	32.1	26.8
35 – 40 ปี	21.6	16.7	22.5	18.8	12.4	19.9	25.5	22.5	26.1
เกิน 40 ปีขึ้นไป	11.8	13.5	11.5	9.1	10.3	8.9	15.4	17.8	15.0
	Min-Max= 17-66			Min-Max= 17-66			Min-Max= 19-61		

ตารางที่ 7 ร้อยละของเด็กปฐมวัย ของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามการศึกษามารดา

การศึกษามารดา	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
มารดา									
ไม่ได้เรียนหนังสือ	1.2	1.2	1.1	0.6	1.1	0.5	1.9	1.5	2.0
ประถมศึกษา	39.8	29.7	41.6	38.0	28.6	39.6	42.3	31.2	44.3
มัธยมศึกษา/ปวช.	43.5	41.6	43.8	43.6	41.7	44.0	43.3	41.5	43.6
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	6.4	9.5	5.8	6.8	9.2	6.4	5.7	10.0	4.9
ปริญญาตรี/ปริญญาโท	9.2	17.9	7.7	11.0	19.4	9.5	6.8	15.9	5.2
บิดา									
ไม่ได้เรียนหนังสือ	0.5	0.6	0.4	0.4	1.1	0.3	0.6	0.0	0.7
ประถมศึกษา	44.5	30.7	47.0	43.9	29.1	46.4	45.5	33.0	47.7
มัธยมศึกษา/ปวช.	41.3	43.1	41.0	40.4	45.2	39.5	42.7	40.3	43.1
อนุปริญญา/ปวส./ ปวท.	5.7	9.6	5.0	6.3	7.7	6.1	4.8	12.1	3.5
ปริญญาตรี/ปริญญาโท	8.0	15.9	6.6	9.0	16.9	7.7	6.5	14.6	5.1

ผู้เลี้ยงดูเด็กหลักในเวลากลางวัน

ส่วนใหญ่มารดาเป็นผู้เลี้ยงดูกลางวัน คือ ร้อยละ 37.9 รองลงมา คือ ปู่ย่า ตายาย ร้อยละ 27 โดยการศึกษาของผู้เลี้ยงดูเด็กหลัก ร้อยละ 49.5 ระดับมัธยมศึกษา (ตารางที่ 8,9) และเคยได้รับความรู้การเลี้ยงดูเด็ก ร้อยละ 33.6

ตารางที่ 8 ร้อยละของเด็กปฐมวัย แต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามผู้เลี้ยงดูเด็กหลักในเวลากลางวัน

ผู้เลี้ยงเด็ก	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
มารดา	37.9	32.6	38.9	45.4	41.3	46.2	27.7	21.0	28.9
บิดา	1.7	1.3	1.7	2.2	1.7	2.3	0.9	0.7	0.9
มารดา + บิดา	4.1	4.3	4.0	4.7	3.8	4.9	3.2	5.0	2.9
ปู่ย่า ตายาย	27.1	26.4	27.2	31.3	34.4	30.8	21.4	15.8	22.4
ลุง ป้า น้า อา	1.3	2.2	1.2	1.7	2.8	1.5	0.8	1.4	0.7
จ้างเพื่อนบ้านเลี้ยง	0.7	0.5	0.7	1.1	0.4	1.3	0.1	0.7	0.0
จ้างพี่เลี้ยงเด็กมาเลี้ยง ที่บ้าน (มีญาติอยู่ด้วย)	0.2	0.4	0.2	0.3	0.4	0.3	0.1	0.5	0.0
จ้างพี่เลี้ยงเด็กมาเลี้ยง ที่บ้าน (ไม่มีญาติอยู่ด้วย)	1.1	2.8	0.8	0.1	0.4	0.0	2.6	6.0	2.0
ฝากเลี้ยงสถานรับเลี้ยง เด็กตามบ้าน	0.8	0.4	0.9	1.4	0.7	1.5	0.0	0.0	0.0
รร.อนุบาล/ศูนย์เด็กเล็ก	25.1	29.1	24.3	11.7	14.2	11.3	43.3	48.9	42.3

ตารางที่ 9 ร้อยละของเด็กปฐมวัย ของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามการศึกษาผู้เลี้ยงดูเด็กหลักกลางวัน

การศึกษา	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2.4	2.6	2.3	2.5	3.2	2.3	2.2	1.8	2.3
ประถมศึกษา	49.6	42.6	50.8	56.5	53.9	57.0	40.1	27.6	42.3
มัธยมศึกษา/ปวช.	25.1	24.7	25.2	27.1	26.4	27.2	22.4	22.4	22.4
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	7.8	5.7	8.1	5.9	3.9	6.2	10.3	8.0	10.8
ปริญญาตรี/ปริญญาโท	15.2	24.5	13.5	8.1	12.7	7.3	24.9	40.2	22.2

ตารางที่ 10 ร้อยละของเด็กปฐมวัย แต่ละกลุ่มอายุเขตการปกครอง จำแนกตามการสอน/อบรมวิธีเลี้ยงเด็กของผู้เลี้ยงเด็ก

การผ่านการสอน/ อบรมวิธีเลี้ยงดูเด็ก ของผู้เลี้ยงเด็ก	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
ไม่เคยอบรม	66.4	65.7	66.5	66.9	71.0	66.2	65.6	58.6	66.8
เคยอบรม	33.6	34.3	33.5	33.1	29.0	33.8	34.4	41.4	33.2

2. สุขภาพเด็ก

ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา บิดามารดา ผู้เลี้ยงดูเด็กให้ข้อมูลว่า เด็กร้อยละ 8.1 แข็งแรงไม่เคยเจ็บป่วย ร้อยละ 76.5 ป่วยนานๆ ครั้ง ร้อยละ 15.4 เจ็บป่วยบ่อยๆ และในกลุ่มที่เจ็บป่วยบ่อย ร้อยละ 46.3 ความถี่ของการป่วย จำนวน 1 ครั้ง/เดือน ส่วนใหญ่เป็นโรคหวัด และโรคทางระบบทางเดินหายใจ มากที่สุด

ตารางที่ 11 ร้อยละของเด็กปฐมวัยของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามการป่วยในรอบ 1 ปี

การเจ็บป่วยในรอบ 1 ปี	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
ไม่เคยป่วย	8.1	8.8	8.0	6.7	8.2	6.5	9.9	9.6	10.0
ป่วยนานๆ ครั้ง	76.5	76.2	76.5	75.4	72.7	75.9	78.0	81.0	77.5
ป่วยบ่อยๆ	15.4	15.0	15.5	17.9	19.2	17.7	12.0	9.4	12.5

ตารางที่ 12 ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่ผู้เลี้ยงดูเด็กตอบว่าป่วยบ่อยๆ แต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามจำนวนครั้งที่ป่วยต่อเดือนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

จำนวนครั้งที่ป่วยต่อ เดือนในรอบ 1 ปี	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
ไม่ได้ระบุ	8.1	6.6	8.3	10.8	5.6	11.8	4.3	7.9	3.64
1 ครั้งต่อเดือน	46.3	56.3	44.6	45.7	63.0	42.7	47.3	47.4	47.24
1 – 2 ครั้งต่อเดือน	32.0	23.8	33.4	33.9	25.9	35.3	29.4	21.1	30.91
2 – 3 ครั้งต่อเดือน	9.9	7.8	10.3	5.3	1.9	5.9	16.3	15.8	16.36
มากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน	3.6	5.5	3.3	4.3	3.7	4.4	2.7	7.9	1.82
	Min-Max= 1-5			Min-Max= 1-5			Min-Max= 1-5		

ตารางที่ 13 ร้อยละของเด็กปฐมวัย แต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามการรับบริการประเมินพัฒนาการของเด็ก

การรับบริการประเมินพัฒนาการของเด็ก	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
ไม่เคยประเมิน	71.3	76.5	70.4	71.7	75.8	71.0	70.9	77.5	69.7
เคยประเมิน	28.7	23.5	29.6	28.3	24.2	29.0	29.1	22.5	30.3

3. พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การศึกษา พบว่า การเล่นกับเด็กทั้งการใช้ของเล่นและไม่ใช้ของเล่น มีมากกว่าร้อยละ 90 ขณะที่กิจกรรมการเล่านิทาน และการร้องเพลง มีร้อยละ 80 (ตารางที่ 14) ความถี่ของการทำกิจกรรมดังกล่าวในกลุ่มที่เคยทำแต่ละกิจกรรม พบว่า ส่วนใหญ่มีกิจกรรม 5 วัน ต่อสัปดาห์ ประกอบด้วย การเล่านิทาน ร้อยละ 45.5 การร้องเพลง ร้อยละ 63.8 และการเล่นกับเด็ก ร้อยละ 83.3 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 14 ร้อยละของเด็กปฐมวัยของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามกิจกรรมของผู้เลี้ยงเด็ก

กิจกรรมที่ทำต่อสัปดาห์ของผู้เลี้ยงเด็ก	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
การเล่านิทาน									
เคย	81.8	84.8	81.2	80.1	83.1	79.6	84.0	87.2	83.5
ไม่เคย	18.2	15.2	18.8	19.9	16.9	20.4	16.0	12.9	16.5
การร้องเพลง									
เคย	81.4	80.1	81.6	83.5	78.4	84.4	78.4	82.4	77.8
ไม่เคย	18.6	19.9	18.4	16.5	21.6	15.6	21.6	17.6	22.3
การเล่นกับเด็ก (ทั้งมีและไม่มีของเล่น)									
เคย	95.7	96.4	95.6	96.2	95.7	96.3	95.0	97.5	94.5
ไม่เคย	4.3	3.6	4.4	3.8	4.4	3.7	5.0	2.5	5.5

ตารางที่ 15 ร้อยละของเด็กปฐมวัยของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามความถี่ของกิจกรรมที่ทำของผู้เลี้ยงเด็ก

กิจกรรมที่ทำต่อสัปดาห์ ของผู้เลี้ยงเด็ก	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
การเล่านิทาน									
1 วัน ต่อสัปดาห์	14.7	15.0	14.7	16.9	16.8	17.0	11.7	12.7	11.5
2 วัน ต่อสัปดาห์	17.0	19.9	16.5	16.1	18.2	15.8	18.2	22.1	17.5
3 วัน ต่อสัปดาห์	16.9	16.9	16.8	18.4	20.3	18.1	14.7	12.4	15.1
4 วัน ต่อสัปดาห์	5.9	8.1	5.6	5.2	4.9	5.3	6.9	12.4	6.0
5 วันขึ้นไป ต่อสัปดาห์	45.5	40.1	46.4	43.3	39.9	43.9	48.6	40.5	50.0
การร้องเพลง									
1 วัน ต่อสัปดาห์	9.7	5.8	10.4	11.2	7.0	11.9	7.7	4.3	8.3
2 วัน ต่อสัปดาห์	7.9	5.6	8.3	8.2	4.7	8.8	7.5	6.7	7.7
3 วัน ต่อสัปดาห์	12.8	11.5	13.0	13.5	10.3	14.1	11.7	13.2	11.5
4 วัน ต่อสัปดาห์	5.8	8.4	5.3	4.2	5.1	4.1	8.0	12.8	7.1
5 วันขึ้นไป ต่อสัปดาห์	63.8	68.7	63.0	62.9	72.9	61.1	65.1	63.0	65.5
การเล่นกับเด็ก (มีและไม่มีของเล่น)									
1 วัน ต่อสัปดาห์	7.4	3.8	8.0	7.8	4.6	8.4	6.8	2.8	7.5
2 วัน ต่อสัปดาห์	1.8	2.0	1.7	1.2	1.5	1.1	2.6	2.6	2.7
3 วัน ต่อสัปดาห์	4.1	3.6	4.2	3.2	3.0	3.3	5.4	4.4	5.6
4 วัน ต่อสัปดาห์	3.4	4.5	3.2	2.7	4.2	2.4	4.4	4.9	4.4
5 วันขึ้นไป ต่อสัปดาห์	83.3	86.2	82.8	85.1	86.7	84.8	80.8	85.4	80.0

4.พัฒนาการ การเจริญเติบโตของเด็ก

การสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัย พบว่า ภาพรวมเด็กมีพัฒนาการปกติ ร้อยละ 67.7 โดยกลุ่มเด็กอายุ 4 – 5 ปี มีพัฒนาการปกติเพียงร้อยละ 57.9 (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ร้อยละของประชากรเด็กปฐมวัยของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามลำดับที่และ น้ำหนักแรกเกิดของเด็กกลุ่มตัวอย่าง

พัฒนาการของเด็ก	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
พัฒนาการรวม									
ปกติ	67.7	68.0	67.6	74.9	74.8	74.9	57.9	58.9	57.7
สงสัยล่าช้า	32.3	32.0	32.4	25.1	25.2	25.1	42.1	41.1	42.3
พัฒนาการด้านสังคม และช่วยตัวเอง									
ปกติ	93.8	93.4	93.9	93.2	94.1	93.1	94.7	92.4	95.1
สงสัยล่าช้า	6.2	6.6	6.1	6.8	5.9	6.9	5.3	7.6	4.9
พัฒนาการด้าน กล้ามเนื้อและปรับตัว									
ปกติ	92.0	91.3	92.0	95.3	94.8	95.4	87.4	86.7	87.5
สงสัยล่าช้า	8.1	8.7	8.0	4.7	5.2	4.6	12.6	13.3	12.5
พัฒนาการด้านภาษา									
ปกติ	78.2	80.8	77.7	86.0	86.9	85.9	67.4	72.7	66.5
สงสัยล่าช้า	21.8	19.2	22.3	14.0	13.1	14.1	32.6	27.3	33.6
พัฒนาการด้าน กล้ามเนื้อใหญ่									
ปกติ	96.0	95.3	96.1	96.3	95.5	96.4	95.7	95.0	95.8
สงสัยล่าช้า	4.0	4.7	3.9	3.7	4.5	3.6	4.4	5.0	4.2

การเจริญเติบโต

การเจริญเติบโตเด็กกลุ่มตัวอย่าง น้ำหนักเทียบอายุ พบ ร้อยละ 73 ส่วนสูงเทียบกับอายุ ร้อยละ 71.1 น้ำหนักเทียบกับส่วนสูง พบร้อยละ 70.4 (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ร้อยละของเด็กปฐมวัยของแต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามการเจริญเติบโตของเด็ก

การเจริญเติบโตของเด็ก	เด็กปฐมวัย			เด็ก 1 – 3 ปี			เด็ก 4 – 5 ปี		
	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม (คน)	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
น้ำหนัก/อายุ									
น้ำหนักมากกว่าเกณฑ์	7.6	9.7	7.2	8.1	9.3	8.0	6.9	10.2	6.3
น้ำหนักค่อนข้างมาก	2.0	2.2	1.9	2.0	1.7	2.1	2.0	2.9	1.8
น้ำหนักตามเกณฑ์	73.1	75.6	72.6	72.5	76.6	71.8	73.9	74.4	73.8
น้ำหนักค่อนข้างน้อย	9.7	6.9	10.2	9.9	6.6	10.5	9.5	7.4	9.8
น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	7.6	5.6	7.9	7.4	5.9	7.7	7.8	5.2	8.3
ส่วนสูง/อายุ									
สูงกว่าเกณฑ์	3.7	5.3	3.5	4.1	5.2	3.9	3.3	5.5	2.9
ค่อนข้างสูง	3.4	5.3	3.0	2.8	4.1	2.6	4.1	6.9	3.6
สูงตามเกณฑ์	71.1	74.5	70.5	67.8	73.1	66.8	75.7	76.4	75.6
ค่อนข้างเตี้ย	8.7	7.9	8.8	9.3	9.0	9.3	7.8	6.4	8.1
เตี้ย	13.1	7.0	14.2	16.1	8.6	17.4	9.1	4.8	9.9
น้ำหนัก/ส่วนสูง									
อ้วน	5.3	5.2	5.3	6.4	4.5	6.7	3.8	6.2	3.4
เริ่มอ้วน	6.4	7.0	6.3	7.6	7.9	7.5	4.9	5.7	4.7
ท้วม	4.5	5.9	4.2	4.8	7.2	4.4	4.0	4.1	4.0
สมส่วน	70.4	68.6	70.7	69.6	69.3	69.7	71.5	67.6	72.2
ค่อนข้างผอม	6.7	5.2	7.0	5.6	4.8	5.7	8.3	5.7	8.7
ผอม	6.6	8.1	6.4	6.0	6.2	6.0	7.5	10.7	7.0

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการรวมของเด็กปฐมวัย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการรวมของเด็ก โดยสถิติ Chi-square พบว่า อายุของบิดา การศึกษาของมารดา ผู้เลี้ยงดูเด็กหลักกลางวัน น้ำหนักแรกเกิด ลำดับที่ของบุตร มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการรวมของเด็กปฐมวัย และถ้าแยกกลุ่มอายุพบว่า การศึกษาของมารดา น้ำหนักแรกเกิด ลำดับที่ของบุตร มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการรวมของเด็กกลุ่มอายุ 1-3 ปี และไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กอายุ 4-5 ปี

ตารางที่ 18 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการรวมของเด็กปฐมวัย

ปัจจัย	เด็กปฐมวัย	เด็กอายุ 1-3 ปี	เด็กอายุ 4-5 ปี
	p-value	p-value	p-value
อายุ			
-บิดา	* 0.016	0.129	0.244
-มารดา	0.437	0.308	0.863
การศึกษา			
-บิดา	0.159	0.123	0.529
-มารดา	* 0.010	* 0.012	0.198
ผู้เลี้ยงดูเด็กหลักกลางวัน	* 0.041	0.066	0.533
การศึกษาผู้เลี้ยงดูเด็กหลัก กลางวัน	0.097	0.126	0.262
การเจริญเติบโต			
น้ำหนัก/อายุ	0.120	0.606	0.097
ส่วนสูง/อายุ	0.391	0.261	0.127
น้ำหนัก/ส่วนสูง	0.103	0.268	0.560
น้ำหนักแรกเกิดของเด็ก	* 0.045	* 0.029	0.087
ลำดับที่บุตร	* 0.009	* 0.008	0.333

* หมายถึง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ 0.05

การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยของการสำรวจครั้งนี้ มีพัฒนาการรวมปกติ ร้อยละ 67.7 หรือ มีพัฒนาการสงสัยว่าล่าช้า ร้อยละ 32.3 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจครั้งที่ 2 (พ.ศ.2547) และครั้งที่ 1 (พ.ศ.2542) พบว่า พัฒนาการภาพรวมปกติหรือสมวัยลดลง (ตารางที่ 18) สำหรับพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย พบว่า พัฒนาการรายด้านปกติ สูงกว่าการสำรวจของปีที่ผ่านมา พัฒนาการด้านภาษาเป็นปัญหามากกว่าด้านอื่นๆ เช่นเดิม

ตารางที่ 18 ร้อยละของเด็กปฐมวัย แต่ละกลุ่มอายุในแต่ละเขตการปกครอง จำแนกตามพัฒนาการของเด็ก ประจำปี 2550 2547 และ 2542

พัฒนาการของเด็ก	ประชากรเด็ก								
	ปี 2550			ปี 2547			ปี 2542		
	รวม	1 – 3 ปี	4 – 5 ปี	รวม	1 – 3 ปี	4 – 5 ปี	รวม	1 – 2 ปี	4 – 5 ปี
พัฒนาการรวม									
ปกติ	67.7	74.9	57.9	72.0	81.3	59.2	71.7	78.2	62.9
สงสัยล่าช้า	32.3	25.1	42.1	28.0	18.7	40.8	28.3	21.8	31.7
พัฒนาการด้านสังคมและช่วยตัวเอง									
ปกติ	93.8	93.2	94.7	88.4	83.9	94.5	96.8	96.4	97.3
สงสัยล่าช้า	6.2	6.8	5.3	11.6	16.1	5.5	3.2	3.6	2.7
พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อและปรับตัว									
ปกติ	92.0	95.3	87.4	79.7	88.0	68.2	89.9	95.7	82.1
สงสัยล่าช้า	8.1	4.7	12.6	20.3	12.0	31.8	10.1	4.3	17.9
พัฒนาการด้านภาษา									
ปกติ	78.2	86.0	67.4	66.7	77.4	51.8	86.3	92.1	78.6
สงสัยล่าช้า	21.8	14.0	32.6	33.4	22.6	48.2	13.7	7.9	21.5
พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่									
ปกติ	96.0	96.3	95.7	93.4	93.6	93.2	95.9	95.6	96.3
สงสัยล่าช้า	4.0	3.7	4.4	6.6	6.4	6.8	4.1	4.4	3.7

การที่จำนวนเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการภาพรวมปกติลดลง แต่พัฒนาการรายด้านปกติสูงขึ้น อาจจะอธิบายวิธีการแปลผลของแบบทดสอบ DENVER II ดังนี้

เด็กที่มีพัฒนาการภาพรวมปกติ หมายถึง พฤติกรรมที่ทดสอบทั้ง 4 ด้าน จำนวน 125 ข้อ คือ การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (32 ข้อ) การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและการปรับตัว (29 ข้อ) การใช้ภาษา (39 ข้อ) พฤติกรรมด้านสังคมและการช่วยตนเอง (25 ข้อ) ต้องไม่มีข้อทดสอบที่แปลผลว่าล่าช้า และไม่มีข้อทดสอบใดที่แปลผลว่า ควรระวัง มากกว่า 1 ข้อทดสอบขึ้นไป

เด็กที่มีพัฒนาการรายด้านปกติ หมายถึง ข้อทดสอบที่ทดสอบเฉพาะด้านนั้นๆ จำนวน 39 ข้อ ไม่มีข้อทดสอบที่แปลผลว่าล่าช้า และไม่มีข้อทดสอบที่แปลผลว่า ควรระวัง มากกว่า 1 ข้อทดสอบขึ้นไป

ดังนั้น เด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาปกติ อาจพบว่ามีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ล่าช้าได้ สำหรับการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย น้ำหนักเทียบอายุ พบน้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 7.6 ส่วนสูงเทียบอายุ พบ เตี้ย ร้อยละ 13.1 และน้ำหนักเทียบสูง พบ ผอม ร้อยละ 6.6 อ้วน ร้อยละ 5.3 เปรียบเทียบกับการสำรวจพัฒนาการ ปี พ.ศ.2547 และการสำรวจภาวะอาหารและโภชนาการของประเทศไทย ครั้งที่ 5 พ.ศ.2546 (ตารางที่ 19) พบว่าน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ เตี้ย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ ผอม และอ้วน มีจำนวนใกล้เคียงปี พ.ศ.2547 ถ้าเปรียบเทียบกับ การสำรวจพัฒนาการครั้งที่ 2 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน (ตารางที่ 19) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวแสดงว่า เด็กปฐมวัยมีปัญหาเตี้ย อาจมีผลกระทบต่อพัฒนาการต่อไป

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบร้อยละของการเจริญเติบโตเด็กปฐมวัย

ปี พ.ศ. สำรวจ	น้ำหนัก/อายุ		น้ำหนัก/สูง	
	น้อยกว่าเกณฑ์	เตี้ย	ผอม	อ้วน
2546*	12.2	9.3	6.4	1.9
2547**	4.5	7.0	6	5.9
2550***	7.6	13.1	6.6	5.3

* กองโภชนาการ

** การสำรวจพัฒนาการ ครั้งที่ 2 สำนักส่งเสริมสุขภาพ

*** การสำรวจพัฒนาการ ครั้งที่ 3 สำนักส่งเสริมสุขภาพ

ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่สำคัญ คือ การศึกษาของมารดา ผู้เลี้ยงดูเด็กกลางวัน ส่วนใหญ่ เป็น แม่ และผู้สูงอายุ คือ ปู่ย่าตายาย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญ สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ รศ.พญ.ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ ในโครงการการพัฒนาระดับสติปัญญาเด็กวัยต่างๆของประเทศ (2546) ถ้าแม่มีการศึกษาดี ย่อมจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ประกอบกับผู้เลี้ยงดูเด็กไม่เคยได้รับการอบรมวิธีการเลี้ยงดูเด็กมาก่อน ร้อยละ 66.4 และเด็กไม่เคยได้รับการประเมินพัฒนาการ ร้อยละ 71.3 ดังนั้น ผู้เลี้ยงดูเด็ก จึงขาดความรู้ เข้าใจในเรื่องพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ตลอดจนข้อมูลพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ที่น่าสนใจ คือ พ่อแม่ ผู้เลี้ยงให้ความสำคัญกับการเล่นกับเด็ก มากกว่า การเล่านิทาน ร้องเพลง และความถี่ของการเล่านิทาน 5 วัน ต่อ สัปดาห์ขึ้นไป เพียง ร้อยละ 45.5 ดังนั้น การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาการด้วยการเล่านิทานให้เด็กฟังที่ผ่านมา ที่กรมอนามัยและหน่วยงานต่างๆ แนะนำให้ เล่านิทานทุกวัน อาจยังไม่ครอบคลุมประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

จากข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้น แสดงให้ประจักษ์ ว่า จำเป็นที่จะทำให้พ่อแม่ มีความรู้ และทักษะในการส่งเสริม พัฒนาการเด็ก และไม่เพียงแต่พ่อแม่เท่านั้น ผู้สูงอายุ ญาติ รวมถึง ผู้เลี้ยงดูเด็กในศูนย์เด็ก โรงเรียนอนุบาล ควรจะ ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะควบคู่กันไป เพื่อปรับตามสภาพสังคมปัจจุบันที่พ่อแม่ประกอบอาชีพนอกบ้าน มากขึ้น และมีบทบาทการเลี้ยงดูส่งเสริมพัฒนาการเด็กลดน้อยลง โครงการโรงพยาบาลสายใยรักแห่งครอบครัวที่ กำลังดำเนินการเพื่อการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง น่าจะมีส่วนกระตุ้นผลักดันให้ผู้ให้บริการเห็นความสำคัญ ทั้งใน ประเด็นโรงเรียนพ่อแม่ คลินิกสุขภาพเด็กดี ชมรมสายใยรักแห่งครอบครัว ที่จะทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการ ครอบคลุมทุกด้านดีขึ้น

.....